

כו:

תום' חד מקמאי

ובכמאי דאמר שמואל חלין לאחיות לא נפטרו צרות לצרות נפטרו אחיות פסק הרב כשמואל ואליבא דרב אשי דע"ג דלא אלימא זיקא לשוויי צרה כעודה הווצרך הרב ז"ל למפסק הלכתא כשמואל ואליבא דרב אשי משום דסוגייתא קמא בשמעתתא משוי חליציה צרות כאחיות ופליגא אדרב אשי לפיכך הוצרך ליה למיפסק כשמואל ולעילוי בחליצה פסולה דפליגי רב ושמואל הלכה כרב דחליצה פסולה צריכה לחזור על כל האחין. הלכך כדתנן הכא חולצות האחיות ולא מתייבמות כל אחת ואחת צריכה חליצה כמשנתא דרב ז"ל דנאי הוי"ל (להצריך) [תפיש] כדברי רב שאמר ג' אחיות יבמות וכי כדאוקומנא בנמי דנפול בזה אחר זה אבל בבת א' כל אחת צריכה חליצה משניהם אלא שקצו הרב ז"ל דבריו כמנהגו ואי איכא א' נאן דסי'ל דמוש' דסי'ל לרב אלפט הלכתא כשמואל לכך קצו כדברי הרב.

ומנ"ל לרב ז"ל דהלכתא כשמואל והא ק"ל הרב באיסורי. ואי משום דתיב כותיה דרב אשי חלין לאחיות לא נפטרו צרות לצרות (לא נפטרו אחיות לא פליג רב אדשמואל בהא מלתא וכל המיקיל בו צריך חליצה ואיהו לדברייה ואין רוח חכמים נוחה הימנו. והוי יודע דמאי דאמר'י בנמי' גבי אבי' מתני' דילמא דאייבם חד מיית אידך וקא בטלה מצות יבמין כלומר דאולה אחותה בלא חליצה זיקא אליבא דמ"ד אין דוקא אבל למ"ד יש זיקה קרי"ל כותיה) א' דלמא דאייבם חד מיית אידך לא מפטרה אחותה בלא חליצה דתנן בפי' החולץ שומרת יבם שקדש אחיו את אחותה משום ר' יהודה בן בתירה אמרו אומרים לו המתן עז יעישת אחין הנוול מעשה מתה היבמה יבנס את אשתו מת היבם צריכה חליצה ואמר איהו לדריצה כיצד אמר רב הונא אמר רב שומרת יבם שמתה מותר באמה אלמא קסבר אין זיקה ואקטינא לאחר מיתה אין חמייס לא דאסור לבטל מצות יבמין פרש"י ז"ל דאולה יבמה בלא חליצה א' כדתנן מת יבם מוציא את אשתו בנט ראת אשת אחיו בחליצה זכין דקרי"ל יש זיקה אפי' בתרי' אדמייבם חד מיית אידך לא מפטרה אחותה בלא חליצה צריכה רבא בר רב הונא אמר רב שלשה אחיות יבמות שפגלו לשיני אחי'ם יבמות זה חולץ לאחת וזה חולץ לאחת והאמצעית צריכה חליצה משניהם א"ל רבא מדקאמרת אמצעית צריכה חליצה משניהם קסבר יש זיקה ולפיכך חליצה פסולה צריכה לחזור על כל האחין אי הכי קמייאת נמי (לא) זכין לא אפי'ל בב"א הכי נמי לא צריכת' דנפול בזה אחי' נפל תתא [חליץ] ראובן נפל אידך חליץ שמעון נפל אידך פירוש האי מפיפק זיקתו פירוש נפול בבת א' שבא לפני ב"ד לאחר שמתו ג'

בעליהן ששילשון צריכת' היא שכל אחד אחות וכל א' וא' צריכה חליצה מן האחין אבל בפול בזה אחי'י' שכל א' שמת בעלה באה לב"ד לחלוץ ועדיין לא מתו האחין האחרים וחליץ לה ראובן חליצה כשירה הוא א' כיון שמת האחד קודם שמת השלישי וחליצה כשירה היא כשמת השלישי חליצה פסולה היא בין למ"ד יש זיקה בין למ"ד אין זיקה דאחות

כו:

למיתה דתרי' לא חיישינן. מימה דכפ"ק דיומא (דף טז ג.) גבי הא דלמר ר' יהודה אף אשה אחרת מתקינין לו שמא תמות אשתו ופרכי לה רבנן א"כ אין לדבר סוף ומאי קושיא הא רבנן חיישי הכא למיתה דחד ולא דתרי' ותר"י דהכי פרכי ליה כיון דחיישת למיתה דזמן מועט לא ע"ג דלא שכיחא תמוש נמי למיתה דתרי' אע"ג דלא שכיח וא"כ אין לדבר סוף ומשני התם (דף יג.) דלר' יהודה מיתה דחדא שכיחא פירוש אפי' לזמן מועט דתרי' לא שכיחא והא דקאמרי התם רבנן מיתה לא שכיחא לאו משום שאין לדבר סוף דהא דקאמר אין לדבר סוף היינו משום דלא שכיח כדפרש"י כי מיתה דחד דשכיח יש לדבר סוף דתרי' ודאי לא שכיח:

מדקאמרת אמצעית צריכה חליצה משניהם **קא סברת** יש זיקה וחליצה פסולה וכו'. ואית ספרים דגרסי מדקאמר זה חולץ לאחת וזה חולץ לאחת קא סברת יש זיקה ופי' דקוטרס דלא גרסי' ליה ונראה דלא גריס ליה דקוטרס משום דלמ"ד אין זיקה נמי זה חולץ לאחת וזה חולץ לאחת דאי אפשר לייבם אחת משום ציטול

מנזות יבמין וליכא למימר נמי דלחד יחלוץ לשמיהן דלמ"ד אין זיקה נמי אין חליצה פסולה של ראובן שכבר חלץ לאחת מפקעת זיקת שמעון החשובה דהא לקמן קאמר בשלמא זרה דרחל לא תפטר משום דחליצת רחל חליצה פסולה היא אלמא אפי' למ"ד אין זיקה אין חליצת רחל פוטרת זיקת רתמה החשובה דהא אוקי דשמואל אליבא דמ"ד אין זיקה קאמר והי"ה דה"ג לא תפטר חליצת ראובן השניה ממש דהא דהא אחי לא מסיק אדעמיה לחלק בין מיפטר נפשה בין מיפטר זרה ולר"י נראה דשפיר גרסי' ליה דלפי האמת למ"ד אין זיקה חליצה גרועה פוטרת החשובה הימנה דלמר"י כדדיא דפרק ר"ג (לקמן דף נא.) וס' דלמ"ד אין זיקה חלץ לבעלת הגט נפטרה רתמה אע"ג דבעלת הגט חליצתה פסולה טפי משל זרה שהרי חשובה

כחלוצה אגלו למיסר בקרובותיה וע"כ שמואל דלמר חלץ לאחיות לא נפטרו צרות לבעלת הגט לא נפטרה זרה סבר דיש זיקה וסוגיא דבסמון אינה לפי האמת אלא הי"פ בשלמא זרה דרחל לא תפטר כלומר אפי' אם תאמר דלמ"ד אין זיקה נמי חליצה פסולה צריכה לחזור והשתא ניהא דלרת רחל לא תפטר מ"מ זרה דלאה תפטר דחליצה כשרה היא מדע דלוחת סוגיא אינה לפי האמת דהא פריך בתר הכי ואכרה דרחל מי מיפטר'א והתנן כו' אלמא צעי למימר דלמ"ד אין זיקה לא מיפטר'א רחל כמו שאסור בצרת קרובת חלוצתו מ"מ חליצה מיהא צריכה מוכחה וכ"ש אם היו שוות וא"כ איך מדקדק אפילו לפי גירסת הקונט' דיש זיקה ומדקאמר אמנעית צריכה חליצה משניהם אלא על אותה סוגיא אין לסמוך כדפרש"י דלא קמי הכי וכי מפרש דשמואל התמיל ולא התמיל קאמר לא יאמר עוד דשמואל אליבא דמ"ד אין זיקה קאמר כמו שאפרש לדרידיה חלץ לאחיות ולבעלת הגט נפטרו צרות וגרסינן שפיר מדקאמר זה חולץ לאחת כו' קסבר יש זיקה ומדקאמר אמנעית צריכה חליצה משניהם קא סבר דחליצה פסולה צריכה לחזור וע"ג דתרווייהו יכול לדקדק מסיפא מ"מ מה שיכול לדקדק מרישא מדקדק: **וחליצה פסולה צריך לחזור וכו'.** לא וא' כמו שפירש דקוטרס דכל היכא שאינו יכול לייבם חשיצה חליצה פסולה דהא אמר בפ"ק (נעיל דף יא:) גבי מחזיר גרושתו או היא או רתמה חולצת ולא חשיצה חליצת גרושה חליצה פסולה אע"ג דאין יכול לייבמה ולקמן נמי קאמר אלא זרה דלאה תפטר דחליצתה כשרה אלמא חשיצה לה חליצה כשרה אע"ג דאסיר'א ליבמה משום ציטול מנזות יבמין דנהי דלא כאלה מנזות יבמין מנזרת רחל דאע"ג דכשייבם אלהי יהיה אסור בצרת רחל כמו שאסור בצרת קרובת חלוצתו מ"מ חליצה מיהא צריכה דאורייתא וליבמה זרת אחות אשה לאחר שיבם אלהי כיון שכבר לא הייתה זרת אחות אשה משמת בעלה וכשיחלוץ לזרת רחל לא מיתסר'א לזה דמות' אדם בקרובת זרת חלוצתו מ"מ איכא ציטול מנזות יבמין אם יבא לייבם אלהי חשיצין שמא תמות זרת רחל וקא מבטל מרחל מנזות יבמין וליכא למימר דיש לרחל צרות הרבה דליכא למיחש למיתה דכולהו אי נמי כשחלץ ללאה קודם נפילת רחל א"כ צננס דחק לתרץ מנאי לא נפטרו צרות אכרות רחל ומנאי צרות צרות דעלמא דה"ל לאוקומי טפי דנפול צנת אחת ואין כי אם זרה אחת ללאה וזרה אחת לרחל דאז אסורה לייבם אלהי משום ציטול מנזות יבמין [ב] אלא נראה לר"י דלא חשיצה חליצה פסולה אלא אחות וקומתו למ"ד יש זיקה או אחות חלוצתו לכ"ע ובעלת הגט ובעלת מאמרו דבכולהו קלשא זיקה דלחות וקוקתו דמיא לאחות אשתו דאין זה זיקה ואחות חלוצתו כאלחות גרושתו ובעלת הגט מייא לחלוצה ובעלת מאמרו לכנוסה דאין זה זיקה א' וכן סוטה דרבנן דקרי ליה צירושלמי חליצה פסולה גבי הא דלר"י שמעון ביאתה כו' דלמיה נמי לכוטה דאורייתא דאין זה זיקה דעומדה כתיב זה כעריית אכל מחזיר גרושתו ואסור לבטל מנזות יבמות יבמין לא נגרעה בה זיקה ולהכי חשיצי חליצה כשרה: **דנפול בזה אחר זה נפלה חרא חליץ זה ראובן בוי'.** הקשה ה"ר אברהם מבוגרין"ל אמאי נקט שלש אחיות דחידוש זה יכול להשמיענו אפי' צב' אחיות היכא דנפול צנת אחת דכל אחד ואחד חולץ לשמיהן משום דיש זיקה וחליצה פסולה צריכה לחזור על כל האחין ומי' דהתם משכחת לה שמתייבמת אחת דכשחלץ לשניה היא ראשונה יבמה שהותרה ונאסרה וחזרה והותרה דתחזור להימירה הראשון ומתייבמת לאח השני אע"ג דגם השני צריך לחלוץ לשניה משום דחליצה פסולה היא מ"מ אינה אסורה לו הראשונה משום אחות חלוצתו דכיון דחליצה זו לא עשה אלא משום חיזור כדמוכח לקמן (דף טז.) דפריך רבי יוסי בר' חנינא לר' יוחנן דלמר ממה השניה מותר בצראשונה ממנתי' דקתני חולצות שמיהן ולא מתייבמות ואמאי ליקו חד מינייהו ולחלוץ לשניה כו' והשיב לו ר' יוחנן אחיות איני יודע מי שנאן ואמאי לא שני ליה דחולצות ולא מתייבמות משום דשניה צריכה חליצה משניהם ולכך אסורה לשניה הראשונה אלא ודאי לפני שריא כיון דלא חלץ לה אלא משום חיזור ואין ראייה דאיכא למימר דר' יוחנן לא צעי לשוני הכי משום דסבר כשמואל דחליצה פסולה אין צריך לחזור ולפי סברתו היה יכול לומר דבשתי אחיות שריא אפי' שניה לשני א' אם שחלצו לראשונה דרב לא מפליג לקמן בין ראשונה לשניה דלמר לקמן אפי' מתה ראשונה מותר בשניה ואין נראה לר"י דלעיל פ"ב (ד' יט.) משמע דלכ"ע בין למ"ד יש זיקה בין למ"ד אין זיקה שמיהן חולצות אי משום ציטול מנזות יבמין או משום שנאסרה עליו עשה אחת כדפי' לעיל דוקא ר' יוחנן הוא דלמר אחיות איני יודע מי שנאן ומתייבמת הראשונה: **נפלה אידך חליץ זה בוי'.** והא דקרי לה אמנעית אע"פ שהיא אחרונה משום דהאחרות כל אחת לא חלצה אלא מן האחד וזו חולצת משניהם: **לדברוי האומר יש זיקה קאמר.** ולא מסתברא ליה למימר דרב סבר יש זיקה והיהיא דשומרת יבם לדברי האומרים אין זיקה קאמר משום דהתם קמ"ל תרתי דאין זיקה ומחיים אסור משום ציטול מנזות יבמין משום הכי סבידא ליה דהיהיא אליבא דנפשיה: **מאי**

ארבעה אחין פרק שלישי יבמות

חמשה נמי. שנים נשואים שתי אחיות ומנו השנים ונשאריו השלשה דלמא אדמייבם חד מייתו להו תרי וצטלה מנזות יבמין: **לפני שני אחין יבמין.** כלומר לפני שני אחי בעליהן שהן יבמיהן: **אמנעית.** כלומר שלישית ולאו דוקא נקט: **צריכה חליצה משניהן.** כדמפרש ואזיל:

לא גרסינן מדקאמרת זה חולץ כו' אלא הי"ג מדקאמרת צריכה חליצה משניהם קסברם יש זיקה והויא לה חליצה פסולה וחליצה פסולה צריכה לחזור כו'. כלומר מדקאמרת צריכה חליצה משניהם קסברת אלימא מנזות זיקת יבמין למימני אתרווייהו והך חליצה על כרחק חליצה פסולה היא כלומר גרועה שאם רצה לייבם אינו יכול דלחות חלוצתו היא הילכך לאו מעלייתא היא וצריכה לחזור על כוץ דלא מיפקע'א זיקה דתרווייהו בחליצה דחדא משום דאלימא זיקה ורמיא אתרווייהו: **קמייאת.** שמים ראשונות נמי ליבמו חליצה משניהם דחליצתן נמי לאו מעלייתא היא דאי צעי לייבומי לא מני' והואיל יש זיקה: **צננס אחת.** כלומר אם צאו לחלוץ לאחת שלש הפסקה הראשונה לחלוץ עד שנפלה גם השניה והשלישית הינו נמי דכוין צריכות לחזור אחר כל

האחין: **הא דנפלו זו אחר זו.** נפילתה של זו אחר חליצתה של זו: **נפלה לה חרא חלץ לה ראובן.** וחליצה כשרה הייתה שאם רצה יכול לייבם: **נפלה אידך חלץ לה שמעון.** וגם זו כשרה שאם רצה מייבם ואין כאן אחות וזוקה שכבר חלצה אחותה קודם נפילת זו. נפלה שלישית אי צעי לייבומי לא מני' דלחות חלוצת שניהם היא וצולא כלום נמי לא נפקא דלחות חלוצת אינה אלא מדברי סופרים לקמן בהחלוץ (דף מ:.) הלכך חלץ האי חליצה כל דהו ולא מעלייתא היא שאם חפץ לא ייבם ומיירו חלוצתו וזיקתו שוות שמיהן לגרשו ופקעה זיקתו בחלוצתו. חלץ האי מפקע זיקה: **והא אמר רב אין זיקה.** דפרק כיצד (נעיל דף טז.) א"ר הונא אמר רב שומרת יבם שמתה מותר בצמיה: **חלץ**

החלוצתו ומיירו למ"ד אין זיקה אין צריכה לחזור לעיל כל האחין. למ"ד יש זיקה לא ליאמא חליצה פסולה צריכה לחזור על כל האחין למה לי לאשמעינן בנפול בזה אחר זה ובאמצעית (צרות) לאשמעינן בנפול בבת אחת וכל אחת צריכה חליצה משניהם. איך בני נמי אלא רבותא אשמעינן לא מביעיא אי דנפול בבת אחת דיווקה אלימא היא וצריכה לחזור על האחין אלא אפילו חלץ זה לאחת וזה חלץ לאחת דקלשא ליה זיקה משום איסור [אחות] צריכה לחזור על האחין (ליבומי) [אי מנין] לא מביעיא (אנא) דנפול בבת א' ויכין ידש זיקה הוי"ל חליצה פסולה דתרווייתא דהיא וקוקתו ואלא אפי' בזה אחי' שאין החליצה פסולה משום זיקה אלא משום [אחות] חלוצתו שאינה חלוצת אלא מדרבנן (מ"מ) צריכה לחזור על האחין. וחליצה פסולה דאשמעינן משום דאינה ראויה להתייבם. ושמואל אמר א' חולץ לכולן. מכדי שמעינן ליה שמואל דאמר חליצה מנוחה כביא דאמר (ש"ס) חליץ לאחיות לא נפטרו צרות היכי דקיימת חליצה דשמואל חליצה כשרה חליץ לה ראובן חליצה פסולה ומשני מאי אחד חולץ לכולן אמצעית צריכה לה לא מיפטר לה. והא כולן קאמר כיון דרובא גביה קוי להו כולן ואב"א כי קאמר שמואל חליצה כשרה מנוחה כביא דאמר רבא אמר שמואל כביא דאמר רבא אמר שמואל פטרה. אבל אנפשה פטרה. כתבתי דברי שמואל אע"פ דהולכה כרב לאשמעינן דבמלתא דחליץ לאחיות לא פליג עליה דרב ואיכא למ"ד אליבא דרב כיון דחליצה פסולה צריכה לחזור על כל האחין הכי נמי צריכה לחזור על כל הצרות וכיון דהלכה כשמואל דאמר [חליץ] לצרות נפטרו אחיות שמועין דלית הלכתא כרב דהא בהא תליא. ולא מילתא דהא דרסינן בפרק רבן גמליאל נתן לה גט לזו ונתן לזו חולץ לראשונה וכו' לימא תהוי תיובתא

לשמואל דאמר חליץ לבעלת הגט לא נפטרה צרה והדר פריך לרב דאמר חליצה פסולה צריך לחזור על כל האחין מסיפא דקתני וכן אתה אומר בשני יבמין ויבמה אחת ואילו מרישא לא פריך ליה אלמא לאו מילתא מיתליין אהדיי ניהו וללישנא קמא חליץ לאחיות אף האחיות לא נפטרו וללישנא בתרא חליץ לאחיות נפטרו אחיות ופסק הרב כלישנא בתרא: איבעיא להו בעלת הגט ובעלת מאמר איזה מהן קודמת לחליצה ואקטינא וכי הדרי

מסורת הש"ס

א) ז"ל רבה. עי"ק.
ב) לקמן נא: גג. א) נעיל ט: ע"ג. ד) ס"א אהר.

גליון הש"ס

תום' ד"ה וחליצה פסולה וכו' וכן סומתו דרבנן דקרי ליה בירושלמי וכו'. ע' נעיל דף יא ע"א מדי' רש"פ:

הגהות הגר"א

[א] תום' ד"ה וחליצה. כמו שפירש בקונטרס. י"ב וכו' הרמ"ס: [ב] שם אלא נראה לר"י דלא כו'. י"ב וכן עיקר וע"ל כ ע"כ וכו' מתוספתא פ"ו (ועמ"ס רצנו צנח"ע אף ק"ע ס"ק ט"ו וס"ק מ"ה):

תום' חד מקמאי (המשך)

החלוצתו ומיירו למ"ד אין זיקה אין צריכה לחזור לעיל כל האחין. למ"ד יש זיקה לא ליאמא חליצה פסולה צריכה לחזור על כל האחין למה לי לאשמעינן בנפול בזה אחר זה ובאמצעית (צרות) לאשמעינן בנפול בבת אחת וכל אחת צריכה חליצה משניהם. איך בני נמי אלא רבותא אשמעינן לא מביעיא אי דנפול בבת אחת דיווקה אלימא היא וצריכה לחזור על האחין אלא אפילו חלץ זה לאחת וזה חלץ לאחת דקלשא ליה זיקה משום איסור [אחות] צריכה לחזור על האחין (ליבומי) [אי מנין] לא מביעיא (אנא) דנפול בבת א' ויכין ידש זיקה הוי"ל חליצה פסולה דתרווייתא דהיא וקוקתו ואלא אפי' בזה אחי' שאין החליצה פסולה משום זיקה אלא משום [אחות] חלוצתו שאינה חלוצת אלא מדרבנן (מ"מ) צריכה לחזור על האחין. וחליצה פסולה דאשמעינן משום דאינה ראויה להתייבם. ושמואל אמר א' חולץ לכולן. מכדי שמעינן ליה שמואל דאמר חליצה מנוחה כביא דאמר (ש"ס) חליץ לאחיות לא נפטרו צרות היכי דקיימת חליצה דשמואל חליצה כשרה חליץ לה ראובן חליצה פסולה ומשני מאי אחד חולץ לכולן אמצעית צריכה לה לא מיפטר לה. והא כולן קאמר כיון דרובא גביה קוי להו כולן ואב"א כי קאמר שמואל חליצה כשרה מנוחה כביא דאמר רבא אמר שמואל כביא דאמר רבא אמר שמואל פטרה. אבל אנפשה פטרה. כתבתי דברי שמואל אע"פ דהולכה כרב לאשמעינן דבמלתא דחליץ לאחיות לא פליג עליה דרב ואיכא למ"ד אליבא דרב כיון דחליצה פסולה צריכה לחזור על כל האחין הכי נמי צריכה לחזור על כל הצרות וכיון דהלכה כשמואל דאמר [חליץ] לצרות נפטרו אחיות שמועין דלית הלכתא כרב דהא בהא תליא. ולא מילתא דהא דרסינן בפרק רבן גמליאל נתן לה גט לזו ונתן לזו חולץ לראשונה וכו' לימא תהוי תיובתא

^[1] ע"י רבא"ש נאן. (ג) נראה דצ"ל אפילו דאדמייבם חד מיית אידך לא נפטרו צרות

^[2] נראה דצ"ל אפילו דאדמייבם חד מיית אידך לא נפטרו צרות

^[3] נראה דצ"ל אפילו דאדמייבם חד מיית אידך לא נפטרו צרות

^[4] ע"י רבא"ש נאן. (ג) נראה דצ"ל אפילו דאדמייבם חד מיית אידך לא נפטרו צרות